

Soča

izhaja vsak petek o poldne in veljá s prilogo "Primorac" in "Gospodarski List" vred po pošti prejema na Gorici na dom pošiljanja:
Vse leto gld. 4:40,
Pol leta 2:20,
Četr leta 1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narocnikom naročino znamo, ako se oglaša pri upravnosti.

"Primorac" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z ravnimi (na par) "Sočini" številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Tiskovna pravda

prof. Babsch-a proti "Novi Soči"

dné 21. in 22. aprila l. 1893.

(Dalje).

Dogodek pri Mirnu

Čez nekoliko minut se obravnavata začne se preslišavanje štirih prič, katere naj bi pojasnile napad na kolesarje pri Mirnu. Tu moramo opomniti, da v tej zadevi so bili pri uvodni preiskavi preslišani vsi oni kolesarji, ki so se udeležili rečenega izleta. Vsi so odločno izključevali morebitnost, da bi uzrok napada mogli biti narodustni oziri. Le železniški uradnik Kropsch, ki je tako odločen German, proti kateremu se Slovenci pogosto pritožujejo, je dejal, da so uzroki lahko dvoji: ali "petulanza" (nagajivost), da bi naredili "unbrutto tiro" proti kolesarjem, ali pa vsied narodnega sovraštva, da so bili otroci razgreti po govorih slovenskih agitatorjev, ki so jih takoj fanatizovali, da so iz sovraštva do neslovenske narodnosti napadli kolesarje. Takó je modroval Kropsch pri uvodni preiskavi. — Tudi načelnik kolesarskega klubu, gimnazijski profesor dr. Alojzij Kimmerle, pri uvodni preiskavi ni povsem izključil narodnega fanatizma napadcev, ker baje prav nič ne pozná odnosajev v okolini; vendar pa je sodil, da dogodku je bila uzrok te surovost napadcev. Te dve priči sta bile pozvane na zahtevo prof. Babscha. Od vseh drugih prič, ki so povsem odločno izključevali, da bi se napad bil dogodil vsled narodnega fanatizma okoličanov, bile sta pozvane le dve priči: dovolilo se je dalje, da se prečita zapiski dveh drugih gospodov, ki sta bila pri uvodni preiskavi preslišana, a nista mogla osebno priti k obravnavi, ker sta tača bila nekje gori na Češkem.

Da bo čitateljem povsem jasno, o čem so govorile te priče, spregovorimo naj na kratko o tistem "silovitem napadu" pri Mirnu, kateri je dal povod Babschevemu dopisu v Tagesposti in s tem celej tiskovni pravdi.

Na praznik Kristovega Vnebovoda, 26. maja 1892., priredil je tržaški kolesarski klub "Tergeste" tekmovalno dirko. K tej dirki došlo je tudi kakih 10-12 kolesarjev nemškega "Cyklisten Club-a" iz Gorice. Sli so v Trst skozi Dornberg, Rihemberg in čez Kras. Da pojde v Trst, vedel ni nihče. Še manj pa so povedali, kdaj in po kateri poti se vrnejo iz Trsta. — Vrnili so se v dveh oddelkih ne daleč drug od drugega skozi Devin in Miren v Gorico. V visavi nad Mirnom mogli so se videti daleč dolni in nižavi, ker imeli so prizgane svoje močno blesteče svetilke.

Pri Mirnu so nakrat začutili, da leta kamenje izza grmovja ob cesti; zadel ni bil nihče. Tudi drugemu oddelku se je enako prijetilo; zadel ni bil nihče. Eden kolesarjev je ustrelil s samokresom v tla, na kar je vse skupaj nehalo in kolesarji so mirno prišli v Gorico.

Načelnik kluba dr. Kimmerle je to reč naznavil državnemu pravdinstvu, ki je takoj začelo preiskovati. Preiskava je dosegala tole:

Trije dečki, Kolavčič, Šturm in Turel, ležali so zvečer na trati poleg ceste. Orožniki so jih popisali kot že znane nepredneže. Ko so od daleč zagledali blesteče svetilke, ki so letele po cesti, dejal je Kolavčič: "Kudič, čipide so! čipide so! Ostrashimo jih!" — In začeli so pobirati kamenje ob njivi; vse trije so trdili pri preiskavi, da noben kamen ni bil debelejši od oreha; večinoma pa so metali grušč in zemljo — in se to edino le v tla proti kolesom, da niti ni bilo mogoče zadelti kaké osebe. Dečki so bili kaznovani pri okrajnem sodišču na par dñij zapora.

Ta čisto navadna otročarija treh nedoravnih pobalincov dala je povod prof. Babschu, da je napisal svoj tendenciozni dopis v "Tagesposti" od 4. junija.

Preslišavanje prič.

O tem dogodku, o dopisu in popravku v "Tagesposti" došle so torej štiri priče k glavnemu obravnavi. Prvi je prisel na vrsto

Dr. Alojzij Kimmerle, c. kr. profesor na goriški gimnaziji, načelnik nemškemu kolesarskemu klubu. Pripoveduje o izletu v Trst ter o povratku skozi Miren. O napadovalcih pravi, da so bili skriti v grmovju ob cesti; kamenje je moralo biti debelo, kakor pest. Po čem je to sodil, ni povedalo. Dejal je pa, da kamenje ni zadelo niti koles. (Sodba o debelosti kamenja je zategadel brez vsakoršne podlage.) Ako bi kamenje zadelo kakó osebo, utegnila bi nastali kaka nevarna zmešnjava med kolesarji. Napadovalci so vsekakor vedeli (?), da kolesarji niso Slovenci, ker v Gorici ni Slovencev, ki se vozijo z dvokolesi. (Prof. Kimmerle govoril je z neko gotovostjo tudi o rečeh, katerih ne ve!) Tudi v Gorici je več Slovencev, ki se vozijo z dvokolesi! Priča je nverjen, da kolesarji bi ne bili napadeni, aki bi bili govorili slovenski.

Predsednik: A kakó ste govorili?

Dr. Kimmerle: Nič nismo govorili. Molčali smo. (Med občinstvom se na tihem delajo razne opazke.) — O popravku v "Tagesposti" od 10. junija pravi, da je bil poslan sicer iz klubovega odbora, toda le na imé dveh udov, gg. Hunttemüllerja in Steidla, ker onadva sta posebno želela, da se B. dopis popravi. Ako bi bil klub poslal v svojem imenu popravek, glasil bi se ta drugače; popravil bi le nekatere neresnosti, drugega bi se pa ne dotikal, zlasti bi ne oporekal trditvi, da napad bi bil delo slovenskega fanatizma, kar je dopisnikovo osebno mnenje. (Predsednik, urednik in začevnik ne morejo umeti, kakó je to, da je popravek prišel iz klubovega predsedništva, a ne v imenu kluba. Predsednik omeni, da v "Tagesposti" od 10. junija je izrecno rečeno, da popravek je došel od "kolesarskega kluba". Priča pojasnjuje z besed in rokama to posebnost, a ostala je vkljub temu nepojasnjena.) Pravi, da v B. dopisu ni našel nič razumljivega za Slovence.

Urednik: Takó?! Jaz sem slišal o tem drugače, kakó ste namreč v kavarni rezko obojsali B. dopis. Tudi Vaš tovaris vodja podgorske papirnice g. Hunttemüller je dejal v uvodni preiskavi da (čita): "... dr. Kimmerle era non poco sdegnato per l'articolo, spedito dal prof. Babsch alla "Tagespost" (dr. K. je bil ne malo razjarjen zaradi B. dopisa v "Tagesposti"). Kakó se to ujema?

Predsednik: To uprašanje zdaj ni na mestu. Pridržite si ga za pozneje, ko se prečita zapiski g. Hunttemüllerja.

Dr. Luginja: Koliko časa poznate prof. Babscha?

Priča: Od kar sem v Gorici. Kakih pet let.

Dr. Luginja: Ali Vam je bilo znano, da prof. B. je dopisnik "Tagesposte" iz Gorice.

Priča (po kratkem molku): Dá, to mi je bilo znano. Toda popisaval je bolj le kaké veselice, n. pr. šulferajske, planinskega društva, itd. brez politiške primesi. (Dr. Luzzatto se priči prav zadovoljno nasmehuje in prikujuje z glavo.) Priča odide, na kar ustopi železniški uradnik

Adolf Kropsch: Na predsednikovo uprašanje izjaví, da bo govoril italijanski, da se preslišavaju okrajša, dasi govorí le za silo (Resnica!). Najpopravljajo izlet kolesarjev v Trst ter pri povratku napad poleg Mirna. V glavnih točkah se ujema s prejšnjo pričo. O nagibih, ki so vodili napadovalce, ne more z gotovostjo govoriti. Lahko se je napad izvršil zaradi nagajivosti (petulanza), lahko pa tudi vsled narodnega fanatizma slovenskih okoličanov. O popravku je slišal le praviti; čital ga ni. Predsednik mu dá dočitno štev. "Tagesposte". Ko pride do konca, kjer popravljajo izključujejo, da bi napad mogel biti delo slovenskega fanatizma, pravi, da se s tem dostavkom ne ujema. — Za Kropschem pride uradnik v goriški vojaški založnici

Adolf Forsthuber: O dogodku pri Mirnu govorí v glavnih točkah enako prejšnjima pričama. Izključuje pa povsem, da bi se napad mogel pristevati narodnemu fanatizmu slovenskih okoličanov. Ker je bila tema, nas

nihče ni mogel spoznati, kake narodnosti smo. Vse skupaj je bilo po njegovih misli le pobalinstvo (Babšere) nekaterih malopridnežev. — On je Babšchu izrekel že v klinbu svojo nezadovoljnost zaradi dopisa, a za popravek ni bil, ker je vedel, da ne bo drugače uspeha nego da se prilije olja na ogenj:

Cetrtva priča je bil vodja celulozne tvornice v Podgori,

Henrik Wölfer: O napadu govorí, kakor prejšnje priče. Napadovalci, so jih moralni spoznati po belih kapicah. Vendar sodi, da napad ni dragega nego malopridnosten način. Otrok, ki hoté kolesarje strasiti, kar se često dogaja. Malo prej so bili iisti kolesarji kamenjani tudi v Furlaniji pri Fari. (O tem napadu pa prof. B. ni nikamor pisal!) Zakaj o tem ne? Ali ni namen jasen? Opazke stavevne.

Prečita se izpoved odsotne priče g. Karla Huntemüllerja, sinu vodje podgorske papirnice. Dogodek pri Mirnu mu je le malopomembna otročarja. Zato so bili on in drugi gospodje prav nejevoljni na Babšchu zaradi dopisa. Tudi načelnik klubu dr. Alojzij Kimmerle je bil ne malo nejevoljen na Babšchu zaradi dopisa, kateri je postal "Tagespost". Zato sta on in Steidl spisala popravek in ga že oddala na pošto. Med tem je prisel k njima v Podgoro dr. Kimmerle, ki je dejal, da se popravek mora na vsak način poslati imenom klubu. Na to sta onadva svoje pismo vzela s pošte nazaj ter popravek izročila klubu, ki ga je potem odposlal.

Urednik da pozvati profesorja dr. Kimmerla, katerega upraša: Prej ste rekli, da v B. dopisu ne nahajate nič razumljivega za Slovence. Iz prečitanega preslišanja g. Huntemüllerja je pa razvidno, da ste bili na prof. B. ne malo razjarjeni, ker je postal "Tagespost" omenjeni dopis. V rokah imam dokaze, da se tudi Steidl je razvidno, da je postal "Tagespost" omenjeni dopis. V rokah imam dokaze, da ste tudi pri drugih prilikah kazali svoje nejevolje na Babšchu zaradi tega dopisa. Kakó se to ujema?

Dr. Kimmerle ne zna pojasniti tega nasprotja.

Urednik: Dalje ste trdili, da popravek je bil sicer poslan iz klubovega načelninstva, toda ne v njegovem imenu, marveč le v imenu gg. Huntemüllerja in Steidla. To je nekaj nenavadnega! Iz ravnotek prečitanje izjave g. H. je razvidno, da ste se prav Vi kot klubov načelnik veliko brigali za popravek....

Dr. Luginja: Celó v Podgoro je šel zaradi tega!

Urednik..... dà, im pregovorili ste imenovanega gospoda, da sta svoje pismo vzela celó s pošte ter popravek Vam izročila. Vi ste ga potem odposlali v imenu kluba....

Predsednik: Tudi v "Tagesposti" je rečeno: "K dopisu iz Gorice Ein brutaler Überfall" od 4. t. m. prejeli smo od tamošnjega "kolesarskega kluba" sledete popravek itd.

Dr. Kimmerle: Res je to! Toda to je bila zopet nova pomota, katero bi bilo treba zopet popraviti, a takó bi s popravki ne prišli do konca. (Živahnost mej občinstvom.) Drugače pa dr. K. ne more dati pojasnila, da bi mogli umeti, kakó je to, da sta načelnik in tajnik poslala popravek iz kluba pa ne v imenu kluba.

Predsednik čita izjavo g. Josipa Steidla, vodje celulozne tvornice v Podgori. O dogodku pri Mirnu govorí enako g. Huntemüllerju; vse skupaj je le neumnost (stupidine) onih otrok. Taki napadi se večkrat vrše. Tudi on sam je bil že napaden in to v ulici Luigi v Gorici. O popravku govorí enako g. H. Pravi, da so hoteli popraviti razne netočnosti (diverse inatezzze), zlasti pa trditve o nagiču, ki je vspodbujal napadovalce (l'intenzione è la spinta degli autori)....

Predsednik da čitati uradni dopis realkinega ravnatelja Schreiberja o zadevi Huntemüllerji. Dopis pravi, da Fremmerjev slučaj se je preiskoval pri ministerstvu, ki je pa odklonilo Fremmerjevo prošnjo za uničenje zrelostne skušnje, ker je izpravljajoča zapisku*) in izporavila predsednika komisije dr. Pantka.

* Upršanje je: Ali so se ti dogodki sprejeli v zapisnik ali ne? Ako torej ni nujna v teh zapisnikih, potem to se ni dokaz, da Fremmerjev v urejene trditve niso resnične. Urednik.

Oznanila

iu "poslanca" plačajo se za štiristopno petit-vrstvo:

8 kr. če se tiskajo 1krat,

7 " " "

6 " " "

Vedkrat —  Posamečne številke vodijo, da v bakarnih v Nunske in Solene pot na 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvo, naročnini in reklamico pa upravnosti "Soča". — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via dei Mercato št. 12, II.

stavnost. Ministerstvo pa je dalo Babšchu strogo ukor, ker je nepedagogički dajal maturantom skupine uprašjanje za predstudo kar jim je utegnilo zbuditi nado, da dobé ista uprašjanja tudi pri maturi. Dokazano je, da so vši maturanti dobili uprašjanja iz onih skupin, a Frommer ni odgovoril na nobeno. O kaki je prof. B. na Frommerja ravnatelj Schreiber nihče ne vede; enako ne o tem, da bi se bil Frommer takoj pred komisijo upril Babševemu postopanju, vsled česar bi bil nastal mučen pričor. Petletnica ni bila Babšchu odložena na eno leto zaradi tega dogodka, marveč zaradi B. službovanja v celo petletni dobi. — Politisko vedenje B. je konkretno; v njegovem službovanju se mu ne more nič nečastnega očitati.

Urednik: Na kak način je prisel ravnatelj Schreiber do tega, da je izdal to uradno spričalo, to je njegova reč. Svedčeno pa se upam vzdrževati svojo trditve, katero sem že popravil izrekel, da ravnatelj Sch.

imá o prof. B. vse drugačno mnenje, nego je razvidno iz prečitanega uradnega poročila. Tega svojega mnenja ravnatelj Sch. nikdar prikrival ni — in to je tudi pomagal, da se je čedalje bolj in bolj razširil slab glas o prof. B. V Frommerjevi založnosti zadevi imam dokaze, da se je isti Schreiber pogosto jezik na predsednika komisije dr. Pantka, češ, da ni storil svoje dolžnosti, kar bi pomagalo, da bi se zavod vendar enkrat že resil tega človeka. — Taki glasovi so B. jemali čast pred svetom. Posebno je nejevolja proti B. narasla takrat, ko se je doznao, da se je Frommerju začel mesečni um, vsled česar je baje tudi umrl. (Nemir po celih dvorani.) — Ker se je pa prečitalo Schreiberjevo uradno pismo, prosim, da se pozovejo še moje priče, ki dokažejo, da Frommerjeva zadeva ni takó nedolžna, kaker bi se mislilo po uradni izjavji ravnatelja Schreiberja, ki menda niti v komisiji ni bil. (Prof. B. in dr. Luzzatto ugovarjata tej trditvi in pravita, da Sch. je bil ud komisiji.)

Predsednik pravi, da o tej zahtevi bo razsojeval sodni dvor. Na to hoče dati čitat izpoved dr. Pantka.

Urednik: Tudi dr. Pantke je v svoji izpovedi navajal večinoma le svoje osebno mnenje. Ker se pa v tej zadevi niso dovolile moje priče, zato se protivim še temu, da bi se čitala Pantkova izpoved.

Citanje tega zapisknika se na to opusti.

Predsednik pokaže precejšen zvezek Babševih spričal in upraša, ali naj se čita. — Zagovornik pravi, da ta spričala se nanašajo pa

prejšnjega dné od strani zatoženca in tožilca, ter sklenil da: vse zahteve tožnega urednika ali njegovega zagovornika se odklenijo, vse zahteve tožilca Babscha ali njegovega zastopnika se pa sprejemajo.

Urednik iz zagovorniku dr. Laginja odklenile so se zahteve: 1. da se pozove celo vrsta prič, ki bi dokazale vse to, kar je „N. S.“ pisala o Babschu; — 2. da bi se pretitali akti o spisu „Alte Germanen“ ter o okradenem rokopisu dr. Bizzara; — 3. da naj se porotniki poprašajo, ali razumejo tožene članke v izvirniku. — Tožitelju pa je sodni dvor ugodil: 1. da se pozove kot priča župan dr. Maurovič; — 2. da se prečita izjava dr. Pantka; vse druge zahtoževne priče da se pa odklenijo, itd.

Zašli bi predaleč, ko bi začeli navajati razloge, katere je sodni dvor navajal pri posamičnih točkah. Sicer se razlogi prav tisti, katere je predsednik navajal že tekom obravnave pri vsaki točki posobe. — Dr. Laginja naznani imenom zatoženca pritožbo ničnosti proti tej razsodbi sodnega dvora.

Na to se pozove kot priča goriški mestni župan.

Dr. Giuseppe Maurovič, ki izjavlja, da pozná profesorja Babscha še le kakih 14 dñij. Dr. Egger je bil njegov protikandidat za deželni zbor pred devetimi leti. Ne spominja se, da bi prof. B. došel kdaj v njegovo hišo ter razdelil mu ono skrivnost, kakor je obdolžen. (Žid dr. Graziadio Luzzatto se smeje in zadovoljno prikimume z glavo. Urednik je skočil na noge, hoteč protestovati proti temu, da tožilčev zagovornik z obrazom, z glavo in spletom z vsem krenjanjem kaže svojo zadovoljnost ali nezadovoljnost s tem, kar se vrši. Toda oglasi se med tem zagovornik).

Dr. Laginja ki pravi: Z ozrom na visoko starost te priče, vsled česar je mogoče, da se o tem dogodku več ne spominja, predlagam, naj se pozovejo za priče gg. J. Diak, Jak. Čebular in Iv. Berbuč, ki dokažejo, da priča dr. Maurovič je pred leti sam pripovedoval, kakor je prof. B. izdal lastno stranko.

Dr. Maurovič čuti se močno razjaljenega, ker je zagovornik dejal, da je star in vsled tega dvomil o njegovem dobrem spominu. Zato je prav hudo vzrastel in dejal: Kar se pa tice mojega spomina, moram svečano izjaviti, da je popolnoma dober*, kakoršnega naj bi imel oni gospod tam-le (pokaže z roko dr. Laginja). — Tu začne naštaviti razna držstva in zastope, katerim je ud (občinstvo se pogleduje, češ, ali tudi to spada k stvari?) in konečno pravi: Izvoljen sem bil vselej soglasno, razen zadnjikrat, ko je ucka stranka hotela postaviti župana moža, neitalijanske narodnosti. (Izmed občinstva se začnejo z ene strani odobrovanje, z druge pa živiganje).

Predsednik (občinstvu): Niti ene besede ali znamenja več, ne v znamenje odobrovanja ali nasprotovanja, sicer dam takoj izpraznit dvorano. (Te besede so uplivale do konca obravnave).

Dr. Laginja: Ako pridev kedaj po drugačnih opravkih v Gorico in ako potreba ali uljudnost takò nanese, onda se gotovo predstavim prejasnemu mestnemu županu goriškemu. Toda g. dr. Maurovič je danes takoj kot priča, o katerej, oziroma se na jeno visoko starost, je bila moja opazka popolnoma na mestu in po zakonu utemeljena. To sem kot zagovornik storiti dolžan, zato se le čudim, kakor se dr. Maurovič more četiti žaljenega vsled mojih besed.

Predsednik tolazi dr. M. češ, da dr. Laginja ga s svojo opazko na hotel žaliti*) — Toženčev zastopnik izjavlja, da „prvemu meščanu“ treba je verjeti, zato so vse druge priče nepotrebne.

Dr. Laginja: Ostajam pri svoji zahtevi in prosim, da se pozovejo imenovane priče, kajti mogoče je, da dr. Maurovič vsled svoje starosti nima več trdnega spomina. Ako tudi te priče dokažejo, da je moj klijent bil le grdo mistifikovan od osob, v katerih je misli, da jim mora verjeti, onda smo pripravljeni dati tožilcu popolno zadoščenje.

Sodni dvor odide, da razsodi o predlogu zastopnika dr. Laginja. Čez nekaj minut se vrne in predsednik nazani, da so nove priče odklorjene, ker najveljavniša priča, dr. Maurovič, je izjavila, da je prof. B. spoznala še le pred 14 dnevi. — Dr. Laginja naznani pritožbo ničnosti tudi proti tej razsodbi.

Na to zapisnikar prečita v nemškem, tolmač pa v italijanskem jeziku izjavo dr. Pantka, ki je povedal blizu ono, kar smo slišali že prej iz uradnega pisma ravnatelja Schreiberja, samó da Pantke govorí še ugodne za Babscha, v čemer je prišel pa že v nekako navkrizje s Schreiberjem.

Urednik: Vse te je Pantkejevo osebno mnenje. Vrhnu tega izjavljam, da je prav Pantke bil tisti mož, ki je pomečkal celo Frommerjevo zadevo, da se je ugodno iztekel za Babscha. Ker drugi dokazi niso bili dopuščeni, naj se tudi Pantkejeva izjava ne smatra zadostnim dokazom v tej zadevi.

*) „Soča“ in „Rinnovamento“ sta potem v sledih čtevilkah dokazala, da prejšnji goriški podestá dr. Maurovič je imel v istem trenutku grozno smolu s svojim dobrim spominom. Povedal je namreč, da ima 73 let; iz priobčenega kraticnega lista je bilo pa razvidno, da je dr. Maurovič, goriški podestá (župan) z izvrstnim spominom ima že — 76½ let. Urednik.

*) Ali je dr. M. 35 letna, zazajevala devičica, ki je silno razčakljena, ako se ji reče, da je že — star? Op. stavčeva.

Dr. Laginja predlaga, naj se presliši zasebni tožnik prof. Babsch o tem, ali je poleg onega dopisa v „Tagesposti“ od 4. junija pisal še drugih člankov ali depisov političke usebine.

Prof. Babsch na to prispeže in pripoveduje, da je že več let dopisnik grške „Tagesposte“. Uredništvo ga je namreč naprosilo, naj popisuje razne dogodke v tukajšnjih društvin in naj mu pošilja dvorne vesti (Hofnachrichten!) in Gorice. Pisal je po eden ali dva dopisa na mesec, ter da nikdar se ni bavil s politiko ker ve da tega kot profesor v deželi, kjer živi več narodnostij, ne sme. V Gorici so poleg njega še drugi dopisniki, kateri pošiljajo one hujskajoče dopise proti Slovencem. Takó n. pr. prihajači od časa do časa dopisi iz Gorice pod naslovom „Slovenische den Görzischen“, katerih pa on ne piše. To je povedal tudi že prof. A. Santel-u, predsedniku Čitalnice, ter mu zatrdil, da nikdar ne pošilja „Tag.“ dopisov, ki bi bili žaljivi za Slovenijo.

Dr. Laginja upraša B., ali je pisal mrebiti tudi dopis v „Tagesposti“ od 10 februarja 1891. Izroči dotično štev. „Tag.“ predsedniku, a ta jo dà dr. Luzzattu, ki čita označeni dopis.

Predsednik pozove zagovornika, naj utemelji svojo zahtevo, da se prof. Babsch dà stavljeno upravljane.

Dr. Laginja: Prof. B. je trdil pod svetostjo priskege, da ni nikdar pisal političkih dopisov v „Tagesposti“. Ako je pa pisal označeni dopis, potem mora reči, da se B. govorjenje ne zlag z resnico, kajti oni dopis je tak, kakoršnega bi e. kr. profesor v Gorici ne smel pisati. V tem dopisu povečuje moža, ki je bil po rojstvu in deloma tudi po vzgoji Slovenec ter e. kr. okr. šolski nadzornik v Slovenskem okraju, kot „čisto germanško krv“; pripoveduje, kako težko je delovati za nemško misel v teh krajinah, itd. itd. Ako to niso dopisi političke usebine, potem pač ne vem, kaka pisarja naj bi se ko taka smatrala.

Prof. Babsch na to izjavlja, da je oni dopis res njegov. Napisal ga je v obrambo pokojnega Quantschuiigg-a, učitelja v Gorici, prej šolskega nadzornika za sežanski okraj, ki je bil v slovenskih listih hudo obrekovan. (?!!)

Urednik: Ako je res, kar je prof. B. izpovedal pod svetostjo priskege, namreč, da da so vti oni hujskajoči dopise proti Slovencem v „Tagesposti“ prihajali od drugih oseb, izjavljjam, da obžalujem, aksi sem bil vsled splošnega javnega mnenja tudi jaz tega prepričanja, da prof. B. je edini dopisnik iz Gorice.

Predsednik naznani, da je s tem dokazovalni del pri koncu in da sodni dvor oddide, da sestavi uprašanja porotnikom.

(Konec pride.)

Deželni zbor goriški

Peta seja 2. maja 1893.

Na italijanski strani so odsotni trije poslanci.

Po prestopu na dnevni red poroča deželni odbornik dr. Verzegnassi o predlogu deželnega odbora zaradi nekaterih prememb šolskega zakona z dné 4. marca 1879. št. 9. dež. zak. Ta prememba obsegata sledečih pet paragrafov:

§. 1.

V šolskem okraju goriškega mesta ne sme število učiteljev prvega razreda preseati dveh tretjin skupnega števila učiteljev.

V drugih šolskih okrajih ne sme prestopati število učiteljev prvega razreda deset in in ono drugačne razreda štiri in deset in skupnega števila učiteljev v določenem šolskem okraju.

§. 2.

Paragrafu 7. navedene postave dodati je naslednje določilo:

Učitelji, kateri so za učiteljsvo postavno sposobljeni, imajo pravico v naslednjem letu po izpitu sposobnosti vsaj začasno povzdrjeni biti v tretji razred.

§. 3.

Učitelji javnih ljudskih šol so oproščeni plačevanja tistih doklad k dohodarinji od svojih dejanskih plač, od poslovnih prikladov in od stanovnine, katerie se pobirajo za deželni in zemljišno-odvezni zalog, za občine, za okrajni zalog javnih ljudskih šol in za zalog okrajin cest; oproščeni so dalje plačila znabitnih zaostankov na teh dokladah za ves čas, kar ga preteče do tistega dne, ko stopi v veljavno ta zakon.

§. 4.

Ta zakon obvelja tistega dne, ko se objavi.

§. 5.

Mojemu ministru za bogočastje in uk in finančnemu ministru je naročena izvršitev tega zakona.

Deželni odbor obširno utemeljuje svoj predlog. Deželni zbor je namreč v dveh sedanjih, I. 1889. in 1890., naročil deželnemu odboru, naj pretresa in razpravlja prejšnje raznih učiteljskih društev za zboljšanje gmotnega stanja. Dež. odbor je poprašal o

*) Zadnja „Soča“ je na to Babšovo trditev prinesla izjavu prof. Santelu, da mu prof. B. nikdar niti tega pričeval, da je bilo več let niti govoril nižnjim. Poročevala.

tej zadevi okrajne šolske svete. Gradiščanski in mestni šolski svet goriški sta se naročnost aprila proučjam našega učiteljstva. Okrajni šolski sveti tolminski, goriške okolice in sezanski so pa priznali potrebo, da se učiteljstvu zboljša gmotno stanje, ki je zdaj najslabše v celi Avstriji. Vsi trije pa so izrekli prepričanje, da bi bilo mogoče dosegiti tako zboljšanje le s pomočjo deželne podpore, t. j. da bi se ustanovil deželni šolski zalog. Takemu zalogu se je uprl mestni šolski svet goriški, češ, da Gorica plača skoraj tretjino vseh davkov; aki bi se naložila deželna šolska naklada, moral bi torej mesto plačevati tudi za deželo.*)

Poročilo omenja dalje razne učiteljske prošnje. Učitelji na Tolminskem so prosili, da bi se ustanovile štiri plačne vrste: 600, 500, 450, 400, za učiteljice 80%. Razmerje med vrstami naj bi bilo: $\frac{1}{10}$ učiteljev naj bi došlo v prvo plačno vrsto, $\frac{2}{10}$ v drugo, $\frac{3}{10}$ v tretjo in $\frac{4}{10}$ v četrtto. — Taka prememba bi izročila 11781 gld. povisila.

Učitelji goriškega okraja so prosili, naj bi se odpravila tretja plačna vrsta; petletnina naj bi znašala 15%, stanarina 20%. Ta prememba bi dala 23.000 gld. povisila. Učitelji gradiščanskega okraja so pa predlagali premembo, ki bi zahtevala 39.000 gld. povisila.

Iz tega je razvidno, pravi poročilo, da niti učiteljstvo ni edino v svojih željah. Ker je pa gmotno stanje v deželi edaj slabše, ni mogoče našemu učiteljstvu asteči takó, kakor bi želelo. Vendar je deželni odbor sklenil predlagati goriško omenjeno premembo.

Doslej so bili učitelji razdeljeni v tri plačne vrste: $\frac{1}{12}$ učiteljev dobiva 600 gld., $\frac{7}{12}$ dobiva 500 in ostalih $\frac{4}{12}$ le 400 gld. Odslej bi po tem načrtu dobivali: $\frac{1}{10}$ po 600, $\frac{4}{10}$ po 500 in $\frac{5}{10}$ ali polovica po 400 gld. Vrhnu tega bi vsak učitelj s pridelom učiteljske sposobnosti imel najdalje v enem letu pravico do plače III. razreda.

Ta prememba bi v sedanjem stanju našega Šolstva zahtevala sledeče povisile: v Gorici 1069 gld., v gradiščanskem 2840 gld., na Tolminskem 800 gld. in v sežanskem okraju 1540 gld., skupaj 8080 gld.

Okraj goriškega okolice bi pridobil enega učitelja I. razr. in deset II. r.; dalje bi pridobil eno učiteljico I. razreda in šest II. r. — Tolminski okraj bi pridobil enega učitelja I. r. in šest II. r. — Sežanski okraj bi pridobil enega učitelja I. r. in pet II. r. — Ta prememba bi koristila se največ učiteljstvu v Furlaniji, kjer je res v najžalostnejših gmotnih razmerah, kjer je le podučiteljev 29, med temi 15 s pridelom učiteljske sposobnosti.

Z majhaimi stroški tilo bi pomagano mnogim učiteljem in učiteljicam v celi deželi, in sicer takim, ki imajo največjo potrebo, kajti iz III. r. bi 35 učiteljev prestopilo v II. r. Od učiteljev bi jih pet prestopilo iz II. r. v I. r., 27 bi jih doseglo II. r., a 23 podučiteljev prestopilo bi v III. ali morebiti celo v II. r.

Vrhnu tega bi po tem zakonu dobili učitelji še nekatere olajšave v §. 3., ki je gori ponatisnen.

Ko je dr. Verzegnassi prečital odbovo poročilo, predlagal je dr. Jos. Tonkli, naj se izvoli šolski odsek 7 udov, kateremu naj se izroči ta predlog v pretresovanju in poročilo v eni prihodnjih sej.

Ta odsek se je izvolil koncem seje; izvoljeni so bili: Maurovič (predsednik), Ivancič, Gregorčič, Jos. Tonkli, Dottori, Lovisoni in Verzegnassi. — Odsek utegne še marsikaj premeniti. Vsaj petletnina naj bi določil vsem učiteljem enako po 60 gld., kakor je v Istri, ker za revno Istro naša dežela pač ne sme zaostati.

(Konec pride.)

DOPISI

Ajdovščina, 25. aprila. — In sedaj še ti! — Due 21. februarja t. l. je tu umrla blaga, milodarna in pobožna gospa Ana Setničar, prej Delpiero iz znane in častite hiše Delpierove iz Gorice, bivša nekaj let učiteljica zasebni dekliski šoli v Ajdovščini — in dne 22. t. m. premiril je po dolgi in mučni bolezni v 55. letu dobe svoje njen soprog gospod načučitelj Jakob Setničar, rodom iz Polhograda Gradca na Kranjskem. Pokojnik ni znan širšemu svetu, ali poznan in občespoščovan je bil radi svojih vrlin povsed v naši ožji domovini, po vsej dolini, kjer je slajoval v Sturjah, v Šempasu in poslednjih 18 let v Ajdovščini. Bil je ljubezniv soprog, skrben oče, vzhleden krištanin, iskren prijatelj svojim stanovalskim sobratom, ponos občinam, v katerih je učiteljeval, in dika učiteljskemu stanu. Bil je učitelj, učor — učitelj; vzgojitelj mladine v pravem imenu besede. Bila ga je sama vestnost, marljivost in točnost v šoli, v cerkvi in domu. V 30 letih svojega učiteljevanja in podučevanja niti ta jedno nro ni zanemaril. V cerkvi ni orglana nikdar zamudil — kanioli opustil? Za šolo se je vsaki dan in temeljito pripravljala. In kdor bi nje poslušal le pet minut podučevati, ali

*) Mesto naj edino le molze celo deželo, a da bi dole kaj za deželo, tegu se seveda ne sme dopustiti. Ako plačuje Gorica veliko davkov, kdo jih prav za prav plačuje? Ali ne dežela, od katere mesto živi? Ako bi torej mesto dajalo kaj za deželo v podkled, ne bilo bi to prav nič krivičnega. Ured.

pa da bi se prav malo razgovarjal z njega učenci, uvidel bi v njem takoj izredno pedagoško moč. V lep izgled je bil povsod in v vsem.

Oblasti to vedo. Dokaz temu je njega povisanje za učitelja prvega reda, kakor tudi obilice podeljenih mu priznanic. No! svetnega odlikovanja ni dočakal, ali nademo se, da mu nebesko prej ali sle

ča otročcem, naj molijo za zdravje društvenemu predsedniku veleč. g. dr. Antonu Grešgoriču in načrtoju Bogu, da bi ohrnali pri sedanjih delavnosti ves odbor in vse prijatelje slovenske mladine v Gorici. Otročci pa naj izkazajo svojo hvaležnost vsem dobrotnikom s tem, da so pridni in da ubo- gajo nauke g. katehetu in svojih učiteljev. S tem napravijo največ veselje tistim plemenitim rodoljubom, ki se trudijo in življajo za vzdrževanje te šole. — Otroci so peli tudi nekaj pesmi, namreč: Zahvalna, Nazaj v planinski raj, Po jezeru, Popotnik; Moja Avstrija i Cesarska. Koncem slavnosti se bili vsi otroci obdarovani s 'olači'. — Te slavnosti so se udeležili poleg 'Sloginega' odbora še razni drugi gospodje in več prostega ljudstva. Od šolskih dostoja- stvenikov sta bila navzaka mestni šolski nadzornik Culot in okrajni šolski nadzornik, cesarski svetnik Fr. Vodopivec. Novo šolsko poslopje stoji v prijazni, a povsem tih ulici, ker po njej vozovi nimajo prehoda. Ta ulica je torej kakor nalač za šolske namene. — Novi šolski prostori v ulici Barzellini obsegajo doslej šest velikih šolskih sob; petero sob je enake velikosti, šesta pa je mnogo večja, kar bo jako dobro služilo za razne šolske veselice. Štiri sobe se porabijo za šolske razrede, dve sobi pa za zabavišče. Poleg tega je stanovanje za postrežnico in še nekaj drugih prostorov. — 'Sloga' je ohranila pa tudi stare prostore v ulici sv. Klare. V dveh sobah je zabavišče, v tretji pa en razred, ki se smatra kot podružnica 'Slogine' šole v ulici Barzellini.

Novo poslopje zgradil je gosp. Fr. Ross, znani zidarski mojster v Gorici. Dasi Italijan, vendar nam je za zmerne cene postregel takšno, kakor niti od Slovencev nismo mogli izposlovati. Vsa čast mu za to!

Slovensko bralno in podporne društvo v Gorici priredi v nedeljo 14. t. m. v prostorih 'Coriške Čitalnice' besed z naslednjim zanimivim sporedom: 1. 'Slovenski svet, ti si krasan', za možki zbor uglasbil Hrabrošlav Volarčič. 2. Nagovor. 3. 'Hrvaticam', za možki zbor in altov solo uglasbil I. pl. Zajic. 4. Deklamacija. 5. 'Prošnja', za možki zbor uglasbil Ant. Nedved. 6. 'Berite Novice!' Vesela igra v enem dejanju. Spisala Jos. Jurčič in Jan. Kersnik. Začetek ob 8. uri večer. Vstopnina 10 kr., sedež 10 kr. Odbor vabi društvenike in prijatelje društva, naj bi se obilno udeležili te pomladanske veselice.

Poročalne obravnave. — Danes teden smo v 'izdaji za deželo' poročali v glavnih točkah o obravnavi proti bivšemu uredniku 'Rinnovamentu'. Prihodnjih bomo poročali obširnejše o tej obravnavi! Tudi o obravnavi proti Podgorcem prinesemo obširnejše poročilo. — Vse tri obravnave ponatisemo v posebni knjižici, ki se bo prodajala s postnino vred po 35 kr.

Knjžica se bo tiskala v 1000 izvodih. Zato prosimo, da bi se kdo v vseh večjih krajih potrudil, nabirati naročnikov. Dotiskana bo koncem prihodnjega tedna. Toliko na znanje tistem gospodom, ki so se za njo že oglasili.

Novo društvo. — Iz Gorice nam pišejo: Pravila 'Primorskega društva za varstvo lova, pticev in rib' potrdila je vlada z odlokom z dne 28. maja 1892. št. 9159/I - 1892.

Enaka društva obstoje že dolgo v vseh kronovinah našega cesarstva.

Baš naša lepa Primorska čakala je dolgo, predolgo z ustanovitvijo enakega društva.

Prijateljem lova ni menda treba na dolgo razlagati velevažnega pomena tega društva. S posredovanjem in pomočjo novega društva bo mogoče zboljšati upravljanje lovskih razmernih načinov delovati na to, da se vrnejo lepi lovski časi starih daj.

Društvo bo skrbelo za zboljšanje lova za pomnožitev koristnih ptic in za njih varstvo ter za povzdigo in varstvo ribarstva v naših rekah.

Vi sinovi Dijane in kar Vas je prijateljev kraljih pticov in okusnih rib morate skrbeti, da stopi društvo na krepke noge, da bo moglo vsestransko plodonosno delovati.

Sicer moramo priznati, da se je osnovanje tega prekoristnega društva pozdravilo v celih deželih vsestranskim veseljem in zanimanjem za nje je v lovskih krogih veliko.

Tem potem pa se vabijo vsi prijatelji lova in kraljih pticov zelenih gozdov in logov ter temnih globočin vodči k obilnemu pristopu.

Ustoppnina znaša 2 gld., letnina 2 gld. Prvi občini zbor 'primorskega društva za varstvo lova, pticev in rib' bo v sredo dne 10. maja t. i. ob 8. uri na večer v 'Hotel de la Poste' v Gorici.

Slovenska pravila so tudi že tiskana in se določajo gospodi na zahtevanje.

Upršanje naj se adresujejo na vodstvo društva v Gorici 'Hotel de la Poste.'

Gosp. prof. Babsch postal nam je na izjavo prof. g. A. Šanteja v zadnjih številkih popravek v zmislu §. 19. — Dasi popravek niti od daleč ni opravljen po rečenem paragrafu, vendar ga priobčimo prihodnjic, ker ž ujem prof. B. ne le ničesa ne popravi, kar je trdil prof. Š., marveč zagazi še v nove zagate, katere bomo znali po vrednosti esvetliti.

Odgovor članku g. prof. Babscha v učbeniku 'Corriera'. — Mojo 'izjavo' v Sedci od 28. pr. m. skuša g. p. Babsch opovreči; daje mi razumeti, da sem moral se brigati za sodniški zapisnik, ki je, kakor on trdi, bolj resničen, kakor poročilo v 'Corriera'.

Recimo, da je tako; potem sem pač moral popraviti ravno ono poročilo, katero se z resnico ne vjema; zlasti glede na to, da ravno 'Corriere' pride občinstvu v roke, ne pa sodniški zapisnik. Resnica je po prof. Babschevi trditvi bajé ta, da je 1. on prof. dr. B. — u naročil, da naj ta meni sporoti, da prof. B. Slovencem sovražnih člankov v 'Tagespost' ni pisal, kar pa prof. dr. B. ni sporocil meni, ampak drugi osebi; 2. da je prof. dr. K. meni povedal, da B. takih člankov ni pisal. Na tej podlagi da je prof. Babsch pred sodnijo izrekel, da je mene pončil (informir), in da morem tedaj sam priznati, da sem bil 'informovan'.

V 1. trditvi tedaj prof. B. sam izjavlja, da njegova 'informacija' ni prišla do mene; glede 2. trditve priznavam, da mi je g. dr. K. o priliki, ko sem se proti njemu pritoževal o ovaduški perfidnosti 'Tagespostinega članka "Slovenisches aus dem Görzischen", zatjeval, da on ne veruje, da je on članek Babschev; a to je bilo izraženo edino kot njegovo subjektivno mnenje, ki pa ni bilo od Babscha naročeno, in ni se moglo smatrati kot informacija, ker sem o isti stvari govoril tudi z drugimi osebami, koje so tudi izražale svoja osebna mnenja, in sicer nasprotiva.

V svoji izjavi pa, popravlja 'Corriero' besede: ciò disse già al p. Š., sem trdil, da od prof. Babscha nisem dobil takega zagotovila; uprašam zdaj, ali je ta trditve opovržena?

Dodajem pa, da bi bil moral, doznavši g. prof. Babscha izpoved pred sodnijo, kjer se je po njegovi trditvi glasila, oporekati istotako, kakor Corrierovemu poročilu; kajti 1. prof. Babsch ni imel pravice trditi, da me je 'informiral', dokler se ni uveril, da je dotično naročilo prišlo do mene; 2. ni imel pravice trditi, da me je on 'informiral', ako je slišal da je kdo drugi izrazil proti meni kako svoje mnenje; sicer je dotični gospod le govoril o enem samem članku, ne pa, da bi nobeden Babschev članek ne bil Slovencem sovražen.

Konečno imam pravico, smatrati se o kaki stvari 'informiram' ne vsled katere boli trditve, ampak še le vsled dokazov.

V Gorici, dan 4. maja 1893.

Lišči niso prišli. Volitev se je potem mirno in lepo dovršila.

Po volitvi zbrala se je odlična družba pri preč. g. župniku Kolavčiču, kjer se je pri dobri vinski kapljici — in kar še k njej treba — razvilo prav živahno življeno. Napitnica vršila se je za napitnico. Prvi je skorod četrtni ure slovenski govoril vokator, gosp. Lanthier, in naglaševajo složnost vseh tistih, ki imajo sreči in razum za ožjo in širšo domovino. Za njim govoril je preč. g. župnik Kolavčič, napiše zbranim odličnim članom našega plemstva. Kromberški učitelj g. Čopi in solkanski nadučitelj g. Jug napisala sta višokor, gosp. grof Alfredu Coronini-ju, ki ki se vsestransko žrtvuje in nevorno deluje za boljšo prihodnost našega naroda. Urednik 'Rinnovamenta' in pesnik g. Ivan Kušar govoril je hrvaški trikrat. Prvič napil je našemu plemstvu, ki je začelo edalje bolj spoznavati nakane protivavstrijskih rovarjev; drugič napil je rodoljubni duhovščini, tretjič narodnemu učiteljstvu. Ako bodo ti trije činitelji složno delovali, ne bo se nam batiti, da se posrečijo sovražne načane. — Vse napitnice bile so naudušeno sprejeti in gospoda se je razšla zadovoljna ter s trdnim prepričanjem, da: v slogi je mōc.

Zdaj je vrsta na izvoljenih staršinah, da rešijo svojo naloge takšno, kakor pričakuje od njih domovina. Prepričani smo, da ollilna večina staršin, aka morebiti ne celo vse, razum enega, bo vršila naloge zavednih rodoljubov takšno, kakor edino moremo pridakovati od značajnih mož, katerih časti in spoštuje ves narod. Živeli zavedni Solkanci!

V Ločniku otvoril 'Lega Nazionale' v septembetu svoje zabavišče. 'Corriero' je izrekel nado, da potem bo konec zabavišču družbe sv. Cirila in Metoda. Prihodnost počaže, da so vse take nade prazne.

Živi pokopani. — Danes teden so trije mladenčki kopali grušč na podgorskem svetu blizu Ločnika. Šli so predalec v hrib, vsled desar so jih nekateri ljudje opominjali, če, da je nevarno; oni niso poslušali prijaznulih opominov. Za nekaj časa se strop udere in vsi trije so bili živi zakopani. Tako so prihiteli ljudje, ki so začeli od vseh strani odgrebat grušč; delali so pet ur predno so prišli do nešrečenjev, ki so bili vse razmesarjeni. Prepeljali so jih na podgorško pokopališče, kjer jih je v nedeljo pregledala sodniška komisija. Potem so jih položili k večnemu počitku. N. v. m. p.!

Vinarsko in sadjarško društvo za Brda bo imelo v nedeljo 11. t. m. ob 4. pop. občini zbor. Na dnevnem redu bo: nagovor predsednika, razjašnilo odstopivšega predsednika, volitev novega odbora, nasveti. Pred zborom se bodo sprejemali novi udje in pobirala se bo letnina. Prav bi bilo, ko bi se Brici začeli resno brigati za to društvo, da bi začelo delovati; obstanek le na papirju ni v korist nikomur.

V Dornbergu priredi tamošnje 'Vinarsko in sadjarško društvo' po navadi drugih let tudi v nedeljo vinsko poskušnjo v šolskem poslopu.

'Goriška Čitalnica' priredi na ta dan, ako bo lepo vreme, izlet v Dornberg, katerega se udeleži več rodbin iz čitalnične srede.

Ako bo lepo vreme, vršila se bo na prostem veselica tam-sme ženske podružnice sv. C. in M. Spored in druga določila pričeli smo v zadnjem 'Primoru'. — Ako bo deževno vreme, preloži se veselica na poznejši čas.

Tri konje ukradli. — V noči od 26. do 27. aprila so neznanati tati ukradli dvema posestnikoma v Lomu tri konje. Orožniki lopove pridno zasledujejo, pa doslej brez vespeha.

Naledljivo bolezni. — V Gorici vladajo med otroci ošpice ali maruskije. Mnogo otrok je bolnih.

V Ročinju in v Avčah imajo pa prave koze ali runje. Zatrosil jih je baje neki dežavec, ki se je vrnil iz Amerike. V Ročinju se niti vozniki ne smejo ustavljal.

Vabilo na koncert s plesom, kateri priredi 'Narodna Čitalnica' v Tolminu dne 7. maja 1893. v društvenih prostorih. Začetek točno ob 8. zvečer. Svira septet g. Ant. Vidriča iz Gorice. Spored: 1. Em. Vašak, 'Moj dom', možki zbor. 2. I. Rossini, Simfonija iz Viljema Tell-a. Svirate na glasovirju g. I. Braun in g. Ča. M. Giacola. 3. V. Lisinski, 'Tam gde stoji.' Čveterospev. 4. Ant. Foerster, 'Veneč Vodnikovih pesnij'. Mešani zbor. Spremlja na glasovirju g. F. Kovačič. 5. Ant. Nedved, 'Moja rožica'. Čveterospev. 6. Iul. Hirschler, Nocturne. Svira na glosilu g. And. Satler, spremlja na glasovirju g. I. Devetakova. 7. Ant. Razingar, 'Za gorenje sonce mi zahaja'. Možki zbor. Barron solo poje g. O. Gabršček. — Ples.

Iz Boles nam poročajo, da nedeljska slavnost, katero smo zadnjih naznali, se je dovršila v največje veselje vsega prebivalstva. Procesija bila je veličastna; kip Matere Božje postavil se je na desni oltar. Družic bilo je nad 40, česar v Bolcu doslej bajé še ni bilo.

Občinski tajnik išče se za neko obširno slavnost, katero smo zadnjih naznali, se je dovršila v največje veselje vsega prebivalstva. Procesija bila je veličastna; kip Matere Božje postavil se je na desni oltar. Družic bilo je nad 40, česar v Bolcu doslej bajé še ni bilo.

Občinski tajnik išče se za neko obširno slavnost, katero smo zadnjih naznali, se je dovršila v največje veselje vsega prebivalstva. Procesija bila je veličastna; kip Matere Božje postavil se je na desni oltar. Družic bilo je nad 40, česar v Bolcu doslej bajé še ni bilo.

dobi za zdaj 600 gld., a vsaj toliko, da ne več, dobival bo še postranskih zaslužkov. Pogoji: Tajnik mora biti iskren narodnjak, na kar se poklada velika važnost; da mora biti dobro vešč tajniškim poslom, umē se samo po sebi, vrhu tega je potreben znanje obeh deželnih jezikov, v prvi vrsti in najbolje slovenščine. — Služba je takoj na razpolago. Natančnejši pogoji in razne druge okoliščine poizvajo se pri uredništvu.

Ta služba je v marsikatem oziru velike važnosti. Zato bi bilo le želeti, ko bi se oglasili za njo sposobni, značajni in vstajni možje.

Irredente — Žid dr. Graziadio Luzatto, sin 'Corrierove' urednice, dejal je porotnikom, ke je govorjal prof. Babša proti 'N. S.', da irredente ni; kar 'N. S.' imenuje irredento, to so le prav narodni Italijani. Ali je to resnica? Kdo takšno govoril, vedoma resnico taj. Edo dokaz iz poslednjih dnj:

Dne 27. aprila stali so pred porotniki v Gradcu trije Italijani iz Trsta, ki so bili obdolžni, da so širili Oberdaukove podobe ter razne spise irredentovske in veleizdajske usebine. Vsi trije so bili obsojeni. — Državno pravdinstvo je temeljito alkalo irredentovsko gibanje in Avstriji, ki jo postal ob Oberdaukovi smrti že nevarno. — Kaj poreče k temu dr. Graziadio Luzzatto?

Duhovske vesti. — Prevzeti so pred porotniki v Gradcu trije Italijani iz Trsta, ki so bili obdolžni, da so širili Oberdaukove podobe ter razne spise irredentovske in veleizdajske usebine. Vsi trije so bili obsojeni. — Državno pravdinstvo je temeljito alkalo irredentovsko gibanje in Avstriji, ki jo postal ob Oberdaukovi smrti že nevarno. — Kaj poreče k temu dr. Graziadio Luzzatto?

Duhovske vesti. — Prevzeti so pred porotniki v nadškofski goriški in škof tržaški sta bila sprejeta pri sv. očetu v torsk, 2. maja, ter se vrneta še ta teden v svoji škofiji. — Včeraj, 4. maja, je umrl v Romansu po dajški bolezni odašnji župnik in dantni kanonik goriškega prvočolnega kapiteljna Franc Petcošig, rojen v Gorici 28. decembra 1811. in v mašnik posvečen 3. januarja 1835. Bil je duhovnik skoraj 60 let. — Župnik izpita sta delala ta teden d. g. Alojzij Cleri, vikar v Versi, in Izidor Primoz, vikar v Rutarjih. — Na Vogrščaku je bilo vmeđenje novega župnika preteklo nedeljo z veliko slovensko prisotno, kakor pričakovali takemu kraju. — Bohala sta pred. gg. dr. Fr. Žigon, profesor bogoslovja, in dr. Jon. Pavlica, semeniški spirituval; a zdaj se le obema stalno zobjalo. Tudi d. g. Mila Bolter je razmeroma dobro okrevl.

Litulica. — Gg. dopisnikoma iz Brda in iz Tolmine: Dopisa sta stavljena, a tudi danes ni bilo mogoče priobčiti ju. — **Amststunden** der k. k. Bibliothek (Gymnasium II. Stock): An Wochentagen von 10—12, Mittwoch und Samstag außerdem von 2—4 (von Anfang November bis Ende Februar) und von 3—5 (in den andern Monaten).

Uradne ure na e. kr. knjižnici (gimnazij II. nadstropje): ob delavnikih od 10—12, vrh tega ob sredah in sobotah od 2—4 (od začetka novembra do konca februarja) in od 3—5 ure (v drugih mesecih).

Trem gospodinjam, ki so v nedeljo pri 'Sokolskem' plesu izvrstno prepevale, zahvaljuje se ljubiteljica lepega narodnega petja. — **E. B.**

Odprtje trgovine. — Slavnemu občinstvu v mestu in na deli počaščujem se najujednejše naznani, da sem otvoril v Raštelju št. 3 trgovino z

